

Világi szolgálatok az egyházban és a piarista rendben

SERÉNYI TAMÁS SCH.P.

Abstract

After the Second Vatican Council, an intense process of discernment began regarding the role of the laity in the Church. Certain institutionalized ecclesial ministries were introduced, and the possibility of establishing new ministries was opened. Following ministries related to the liturgy and the administration of the sacraments, the introduction of the ministry of catechist marked a new stage in evangelization by assigning an institutionalized minister to this area as well. We will briefly review the most important points of the Council and papal teachings concerning the question of lay ministry. As a result of a discernment process initiated within the Piarist Order, four piarist ministries were introduced in the Pious Schools. We will review their main characteristics and examine the possibilities for their introduction in Hungary.

Keywords: *charism, mission, Piarist Order, ministries, laity.*

Absztrakt

A II. Vatikáni Zsinat után élénk megkülönböztetési folyamat indult a világiak szerepéről az egyházban. Bevezetésre kerültek bizonyos intézményesített egyházi szolgálatok. Megnyílt a lehetősége új szolgálatok létrehozásának. A liturgiát és a szentségkiszolgáltatást érintő szolgálatokat követően – a katekéta szolgálat bevezetésével – az evangelizáció újabb területe kapott intézményesített szolgálattelvőt. Röviden áttekintjük a zsinat és a pápai megnyilvánulások legfontosabb pontjait a világiak szolgálatának kérdésében. A piarista rendben elindult megkülönböztetési folyamat eredményeként négy piarista szolgálat került bevezetésre a piarista világban. Áttekintjük ezek legfontosabb jellemzőit és a magyar bevezetés lehetőségeit.

Kulcsszavak: *karizma, küldetés, piarista rend, szolgálatok, világiak.*

SERÉNYI TAMÁS SCH.P. teológus, matematika-fizika-hittan szakos gimnáziumi tanár, mentálhigiénés lelkigondozó, lelkivezető; serenyi.tamas@piarista.hu

I. BEVEZETÉS

Az Apostolok Cselekedeteiben és Pál apostol leveleiben is feltűnik a pontuszi zsidó Aquila és felesége, Priszka neve. Ez a sátorkészítő házaspár¹ a vezetője a házuk körül kialakuló gyülekezetnek.² A lelkes, de hiányos ismeretekkel rendelkező Apollót maguk mellé vették és tanították.³ Pál apostol munkatársainak tekinti őket, ezt a kapcsolatot ugyanazzal a συνεργός (együttműködő társ, munkatárs) szóval fejezi ki, amelyet az apostolmunkatársaira is használ.⁴ Prizskában a világi szolgálattevők újszövetségi modelljét ismerhetjük fel.

Jelen írás célja, hogy a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai és a pápák megnyilvánulásai⁵ alapján röviden összefoglaljuk a világiak egyházi szolgálatának kérdését, majd bemutassuk a piarista rendben meglévő szolgálatokat. Ezzel szeretnénk elősegíteni, hogy a piarista karizmával rendelkező magyarországi világiak számára is megnyíljon a lehetőség a szolgálatok felvételére.

2. A SZENT SZOLGÁLATOK ÉS AZ INTÉZMÉNYESÍTETT SZOLGÁLATOK

A II. Vatikáni Zsinat *Lumen gentium* kezdetű dogmatikus konstitúciójában az egyházat Isten népeként írja le (LG 9). A Jézus körül összegyűlő, az ő eucharisztikus áldozata által egyházzá váló zárandok nép alapvető feladata az evangélium hirdetése (LG 17). Sokan az evangelizációs küldetésüket egyházi szolgálaton keresztül végzik.

Az egyházban kezdetektől fogva különböző szolgálatok léteztek (LG 18). Mindegyik szolgálatról elmondható, hogy a Szentlélek karizmatikus ajándékának a kifejeződése az egyházban. Az egyház közössége, felismerve a Szentlélek

¹ Lásd ApCsel 18,1–3. Lukács becézve Priszcallának nevezi a házaspár női tagját.

² Lásd 1Kor 16,19. Pál a Priszka alakot használja munkatársa megnevezésére.

³ Lásd ApCsel 18,26.

⁴ Vö. Róm 16,3; 2Kor 8,23.

⁵ A tanulmányban szereplő egyházi dokumentumok rövidítései: AA – *Apostolicam actuositatem*; CL – *Christifideles laici*; CV – *Christus vivit*; EG – *Evangelii gaudium*; EN – *Evangelii nuntiandi*; KEK – *A Katolikus Egyház Katekizmusa* [online] <https://katolikus.hu/cikk/a-katolikus-egyhaz-katekizmusa> [2025. 12. 06.]; LG – *Lumen gentium*; SC – *Sacrosanctum Concilium*. A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai megtalálhatók in Drós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Kézikönyvek 2., Szent István Társulat, Budapest, 2000; továbbá a Magyar Katolikus Egyház Dokumentumtárában [online] <https://katolikus.hu/dokumentumtar> [2025. 12. 02.]

ajándékát, megfelelő felhatalmazással kialakítja a szolgálat tartalmát, majd egy kölcsönös megkülönböztetési folyamat után alkalmas szolgálattelvéket választ ki, ezt követően felhatalmazza őket a szolgálat végzésére (LG 30). Szolgálattelvévé válni, majd a szolgálatot végezni sok lépésből álló folyamat. A következőkben ezt a folyamatot vizsgáljuk.

A folyamat krisztológiai dimenzióját vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a szolgálattelvőt missziós parancsával Jézus Krisztus hívja meg és küldi a feladatra. Krisztus elküldi a Szentlelket, aki ajándékaival (a karizmákkal) segíti az egyes hívőket a különböző feladatok, szolgálatok ellátására az egyházban.⁶ A szolgálattelvé a szolgálat végzése során bizonyos értelemben *Alter Christus*-ként van jelen a világban.

A pneumatológiai dimenziót vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a Szentlélek a folyamat minden szakaszában aktív. Az egyént megajándékozza a személyes karizmával. Az egyént és a közösséget végigkíséri egy megkülönböztetési folyamaton, amelynek eredményeként a szolgálattelvé és a közösség tudatosítja, majd elismeri a személy hivatását. A hivatástisztázás eredményeként megtörténik a szolgálat felvétele. A Lélek pedig tovább munkálkodik, és segíti a szolgálattelvőt a szolgálata során.

A személyes karizma mindig a közösségnek adott ajándék. Az egyént az egyházi közösség tagja kíséri a megkülönböztetés útján, amelynek eredménye a hivatás felismerése. A felismert karizma csak az egyén és közösség közös megkülönböztetési folyamata során vezet egyházi megbízáshoz.⁷ A folyamatban fontos szerepe van a közösség pásztorának. Hiszen a közösség vezetője hívja meg és választja ki a szolgálattelvőt, ő ad neki megbízást és ő felügyeli a munkáját.⁸

Az egyház legalapvetőbb szolgálata a szent szolgálatok, amelyeket a papi rend tagjai: a püspökök, a papok és a diakónusok végeznek (LG 31). A *Tradi-*

⁶ Vö. 1Pét 4,10.

⁷ Vö. 1Tim 4,14; 2Tim 1,6; ApCsel 13,2–3; LG 12; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Christifideles laici* apostoli buzdítás a világi hívőknek az Egyházban és a világban betöltött hivatásáról és küldetéséről, in *II. János Pál pápa megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 24. FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium. Az evangélium öröme kezdetű apostoli buzdítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2014, 130.

⁸ Vö. *A Katolikus Egyház Katekizmusa*, Szent István Kézikönyvek 6., Szent István Társulat, Budapest, 2009, 910.; VI. PÁL PÁPA: *Evangelii nuntiandi. Az evangélium hirdetése kezdetű apostoli buzdítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2012, 73: „A világi hívők felismerhetik, hogy meghívást kaptak, vagy meghívhatók a lelkipásztorokkal való együttműködésre az egyházi közösségekben. Új szint, új életet vihetnek az egyházközségbe, ahol különböző szolgálatokat töltenek be, a nekik adott kegyelem és karizma mértéke szerint.” (A szerző által korrigált fordítás.)

tio apostolica kizárólag ezeknek a szolgálatoknak a kiszolgáltatására alkalmazza az *ordinatio* (felszentelés) szót. A katolikus egyház tanítása szerint a szentelés eltörölhetetlen jegyet ad, amely megadja a szolgálat végzéséhez szükséges kegyelmet.

Az egyházban kezdettől fogva jelen volt a világiak (nem felszentelt személyek) tartós és stabil szolgálata. Jelenleg a lektori, az akolitusi és a katekéta szolgálatot intézményesítette az egyház. De a püspöki konferenciák is bevezethetnek hasonló szolgálatokat. Az intézményesített egyházi szolgálatokra felavatják a kiválasztott jelölteket. Ez a szentelmény megújítja és újradefiniálja a személy részvételét az egyház életében és küldetésében.⁹

Az intézményesített szolgálatokon kívül vannak olyan állandó, az előzőeket kiegészítő szolgálatok, amelyeket szertartásrend nem erősít meg, de amelyekre az illetékes egyházi hatóság ad megbízást. Például kisközösség vagy imakör vezetése stb. Vannak rendkívüli szolgálatok: például paphiány esetén bizonyos szentségek kiszolgáltatása stb.,¹⁰ illetve egyéb (spontán) szolgálatok is jelen vannak az egyházban.¹¹

3. A VILÁGIAK SZEREPE

A II. Vatikáni Zsinat *Lumen Gentium* kezdetű dogmatikus konstitúciója szerint a világi hívek sajátos hivatása, hogy „az ideig való dolgok intézése és Isten szerint való rendezése által keressék Isten országát” (LG 31). A papi rend tagjainak sajátos hivatása a szent szolgálatok végzése. A szerzetesek, a megszentelt életet élők radikális életállapotukkal tesznek tanúságot az Isten országáról.

Például radikálisan tesz tanúságot a mennyek országáról a latin rítusú papság és a szerzetesség szűzi életmódja. De szintén az Isten országa mellett tesznek tanúságot a házasságban élő világi hívek a családi életükkel és párkapcsolatukkal. Életmódjuk komplementaritása miatt mindkét életállapotra szükség van ahhoz, hogy az evangélium áthassa az ember világának teljességét. Más életállapotban, radikálisan különböző módon, mégis ugyanazt az evangéliumot hirdeti pap, szerzetes és világi a saját tiszta életében. Az egyházban lévő háromféle hivatás kölcsönösen erősíti egymást. A szerzetes élet és a világi élet egyaránt

⁹ FERENC PÁPA – A PÜSPÖKI SZINÓDUS XVI. RENDES KÖZGYŰLÉSE: *Egy szinodális egyházzért: közösség, részvétel, küldetés. Záródokumentum*, Szent István Társulat, Budapest, 2025, 75.

¹⁰ Uo. 76.

¹¹ Uo. 76.

a keresztség és a bérálás szentségének kibontakoztatása a saját életállapotban. Az egyház üdvözítő küldetésében való részvétel a keresztség és a bérálás szentségén alapul, így minden keresztny lehetősége és feladata (LG 31).

A II. Vatikáni Zsinat *Apostolicam Actuositatem* kezdetű dekrétuma a világi hívek apostolkodásáról szól, és kifejezetten azt tanítja, hogy az „Úr hívja az összes világiakat, hogy bensőségebben kapcsolódjanak hozzá, és magukéváté az Ő ügyeit (vö. Fil 2,5) fogjanak össze üdvözítő küldetésében. Krisztus most a világi híveket küldi mindazokba a városokba és falvakba, ahová maga is jönni készül (vö. Lk 10,1)” (AA 33).

Szent VI. Pál pápa az *Evangelii nuntiandi* kezdetű, 1975-ben kiadott apostoli buzdításában az evangelizációt az egyház alapvető feladatának nevezi, és rámutat, hogy az messze túlmutat az igehirdetésen, hiszen a keresztny közösség az életével – imádságával, a testvéri szeretet gyakorlásával, tanúságtételével – evangelizál (EN 15). Éppen ezért a közösség az evangelizációt mindig önmagával kezdi (EN 15). Az evangelizáció célja, hogy a világ átalakuljon Krisztusban. A keresztnyek ennek a belső átalakulásnak a részesei és segítői. Az evangélium megújít mindent, ami az emberhez tartozik: életét, környezetét, munkáját. Ki mondhatjuk tehát, hogy az evangelizáció az élet minden területén jelen van. „Az egész egyház feladata az evangelizáció, mégis különböznek az evangelizáció tevékenységi területei. Az egységes küldetés mellett a szolgálatoknak e sokfélesége teszi oly széppé az evangelizációs munkát” (EN 66).

Várnai Jakab a *Laikusi szolgálatok az egyházban* című írásában¹² a következő módon foglalja össze a *Evangelii nuntiandi* tanítását az egyház és az evangelizáció egymást átjáró kapcsolatáról: az egyház evangelizációból születik, arra kap küldetést, az evangélium befogadásából él, az evangélium őrzője, és ő ad küldetést az evangelizációra. A szerző az evangelizációt „az egyház alapvető életmegnyilvánulásának” nevezi.¹³ Az evangelizáció mint Jézus Krisztus miszsiós parancsának megvalósítása az egyház minden tagjának feladata. Az egyház minden tagja megkapja a Szentlélek személyes ajándékát, amellyel eleget tud tenni Jézustól kapott küldetésének.

Az *Evangelii nuntiandi* elkezdni annak a kérdésnek a föltárását, hogy ha sok hívő birtokol hasonló személyes karizmát, akkor az egyház föl tud-e ismerni valamilyen intézményi karizmát, ki tud-e alakítani olyan hivatalos feladatokat (szolgálatokat), amelyre azután kiválaszthat és felavathat megfelelő karizmával rendelkező, erre a feladatra hivatást érző világiakat. Szent VI. Pál innen kiin-

¹² VÁRNAI JAKAB: Laikusi szolgálatok az egyházban, *Vigilia* (2003/2) 102–105.

¹³ Uo. 102–103.

dulva veti fel az új egyházi szolgálatok lehetőségét: „az egyház elismeri föl nem szentelt alkalmas személyek egyházi szolgálatait is meghatározott feladatokra” (EN 73).

Az egyház történetéből hoz néhány példát az egyházi szolgálatokra: „katekéták, előimádkozók és énekvezetők, igehirdetők, karitás-szervezők, kisközösségek irányítói, az apostoli munka vezetői és más szervezők”.¹⁴

A szolgálatok bevezetésénél fontos figyelembe venni a múlt gyakorlatait, de azokat a „mai helyzethez és követelményekhez” kell igazítani (EN 73). Az új egyházi szolgálat bevezetése választ ad az egyház valamely mai szükségletére. Ugyanakkor kiemelten fontos a szolgálattevő megfelelő felkészítése a szolgálatra.

5. SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA: CHRISTIFIDELES LAICI

Az 1987-es püspöki szinódus után egy évvel Szent II. János Pál pápa kiadta a *Christifideles laici*¹⁵ kezdetű apostoli buzdítást a világi hívőknek az egyházban és a világban betöltött hivatásáról és küldetéséről. A szinódus a Szentlélek működését ismerte föl abban, hogy az egyházban erősödik „a papok, szerzetesek, világi hívők megújult, kölcsönös” cselekvése és együttműködése: tevékeny részvétel a liturgiában, Isten ígéjének hirdetésében, a katekézisben; a világi hívőkre bízott és általuk elfogadott szolgálatokban és feladatokban (CL 2). A szinódus többek között megvizsgálta „a már világi hívőkre bízott, illetve a jövőben rájuk bízandó egyházi szolgálatokat” (CL 2).

A *Christifideles laici* 9. idézi XII. Piusz pápa gondolatait:

„A Krisztus-hívők, pontosabban a világi hívők az Egyház életének előterében állnak; az Egyház általuk az emberi társadalom éltető elve. Ezért nekik, mégpedig elsősorban nekik egyre inkább tudatában kell lenniük, hogy *nem csupán az Egyházhoz tartoznak, hanem ők az Egyház, azaz a Krisztus-hívők közössége a földön a közös fő, nevezetesen a római pápa és a vele közösségben lévő püspökök vezetése alatt.*”

Az apostoli buzdítás idézi a *Lumen Gentiumot*, miszerint a keresztségben részesülünk Krisztus papi hivatalában abban az értelemben, hogy minden cseleke-

¹⁴ VÁRNAI JAKAB: *Laikusi szolgálatok az egyházban*, i. m., 102–103.

¹⁵ II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Christifideles laici*, i. m., 641. sk.

detünk, imádságunk, apostoli kezdeményezésünk, családi életünk, munkánk, pihenésünk, életünk türelmesen hordozott terhei abban az esetben, ha a Szentlélek tölti be őket, „Jézus Krisztus által Istennek kedves lelki áldozattá válnak”, amelyet „az eucharisztia ünneplésében az Úr testének fölajánlásával” fölajánlunk az Atyának, így magát a világot szenteljük Istennek (vö. LG 35, CL 14).

Piarista olvasatban hozzátehetjük, hogy a gyermekek és fiatalok, különösen a szegények tudományokra oktatása és hitre nevelése során vállalt áldozat is ilyen Istennek kedves lelki áldozattá válhat, hiszen Kalazanci Szent József stílusában nevelni törekvést jelent a gyermekek és fiatalok, különösen a szegények világának megszentelésére. Így a keresztyén nevelés szolgálata is a keresztségből fakadóan Krisztus papi hivatalához kapcsolódhat. A szolgálat felvételével a világi szolgálattelvő felismerheti és megvallhatja az általa végzett szolgálat méltóságát. Tudatosabban élheti meg evangelizáló hivatását.

A *Christifideles laici* szerint „Krisztus prófétai hivatalában részesülve, [...] a világi hívők alkalmassá és elkötelezetté válnak arra, hogy az evangéliumot a hittel elfogadják, szóval és tettekkel hirdessék; s bátran, habozás nélkül rámutassanak arra, ami rossz a világban. [...] Arra is meghívást kapnak, hogy a mindennapos, a családi és társadalmi életben jelenítsék meg az evangélium újdonságát és erejét, és a mai ellentmondások közepette türelmes és erős lélekkel a világi élet struktúráiban is fejezzék ki az örök dicsőség reményét” (CL 14).

Kalazancius korában a Kegyes Iskolák¹⁶ prófétai szerepet játszottak, hiszen abban különbségtétel nélkül kapott nevelést a szegény és a gazdag egyaránt, ezzel is hozzájárulva a keresztyén társadalom megújításához. A mai piarista iskola is prófétai módon keresi a jelen társadalom megújításának lehetőségeit. A szolgálattelvő tudatosíthatja hivatása prófétai dimenzióját. Az ebből a felismerésből felszabaduló energia és lelkesedés a szolgálatában rábízottakkal való törődés által a szegények, kicsinyek, fiatalok életében hoz termést és virágot.

Szent II. János Pál pápa szerint a világi hívő, amikor a keresztség kegyelmével a teremtetést az ember igaz javára rendezi el, amikor a teremtetés eredeti

¹⁶ SEVERINO GINER GUERRI: *Kalazanci Szent József*, Agapé, Szeged, 2000, 100: „A Kegyes Iskolák Rendje a trasteverei Santa Dorotea-templomban vette kezdetét [...] mivel itt együtt tanultak gazdagok és szegények” – írja a rendalapító a negyed évszázaddal korábbi eseményekről egy 1622-es emlékiratban. A *Kegyes Iskola* elnevezés először 1602-ben tűnik föl (vö. SEVERINO GINER GUERRI: *Kalazanci Szent József*, i. m. 103–105), ekkorra kikristályosodott Kalazanci Szent József ingyenes népiskolájának identitása. A nevelők által alkotott fogadalom nélküli (világi) kegyes társaság (1603) hosszú megkülönböztetési és alakulási folyamat után, csak 1621-ben nyeri el végleges egyházi jogi státuszát és lesz szerzetesrend (ordo).

értelmének visszaállításán munkálkodik, akkor részesedik Krisztus királyi hivatalában (CL 14).

A keresztyén nevelő tehát a keresztség királyi jellegét bontakoztatja ki, amikor például a szegény gyermekek szolgálata révén a szociális igazságtalanságok ellen küzdve a társadalom megújításán munkálkodik, vagy amikor nevelve evangelizál, hiszen ezek a tevékenységek a teremtés Isten által óhajtott rendje felé segítik az egyént és a társadalmat.

A világi hívők tehát részesednek Krisztus papi, prófétai, királyi hivatalából. Ez a részesedés a keresztségi fölkenésben gyökerezik és a bérnálásban bontakozik ki. A papi és szerzetesi részesedéshez képest sajátos világi jelleggel történik (vö. LG 31). Szent VI. Pál pápa szerint az Ige megtestesülésének misztériumában gyökerezve „az Egyháznak hiteles világi dimenziója van”, amely „magában foglalja az egész evilági rend megújítását is”, és amely a tagjaiban különböző módokon valósul meg (CL 15).

A zsinat a hétköznapi életet – beleértve az emberi kapcsolatokat és a munkát is – olyan valóságnak tekinti, amelynek a megtestesült Ige részese kíván lenni, amelyet megszentel és átalakít. Ez az a hely, ahol üdvösségre hívja őket. Világi életükben teljesítik Krisztus missziós parancsát, világi életükkel vannak meghívva az evangelizációra (vö. CL 15). „A világi hívők számára a világban való létezés és cselekvés nem csupán antropológiai és szociológiai, hanem sajátosan teológiai és egyházi valóság is” (CL 15).

„A világi hívőnek [...] az Úr Lelke számtalan ajándékot ad, és különböző szolgálatokra, feladatokra hívja” (CL 20). A sokféle és különböző szolgálatok (CL 21) a Szentlélek ajándékai az egyház építésére és üdvözítő küldetésének teljesítésére (vö. LG 64).

A lekipásztor küldetését kiegészítő és segítő egyházi szolgálatra a lekipásztor ad megbízást, és az egyházi tekintély irányítása alatt áll (CL 23, AA 24). Fontos a megfelelő felkészítés, a keresztség és az adott szolgálat összefüggésében való komoly elmélyülés (CL 23).

Kalazanci Szent József Tonti bíborosnak írt emlékiratában (1621) a piarista karizma egyedülállóságáról beszél. A gyermekek, különösen a szegények oktatásában és nevelésében, valamint az ezt szolgáló ingyenes népiskola intézményében az egyház a Szentlélek különleges ajándékát ismerte föl, és az ezt szolgáló klerikusi közösséget szerzetesrend (ordo) rangjára emelte.¹⁷ Tör-

¹⁷ Az egyház történetében az utolsó jóváhagyott ordo a Kegyes Iskolák Isten Anyjáról nevezett Szegény Szabályozott Papjainak (klerikusainak) Rendje, a piarista rend.

ténelmének jelenlegi szakaszában a *Kegyes Iskolák*¹⁸ küldetését többségében elkötelezett világiak végzik. Sokan közülük a Szentlélek hívására hivatásként élik meg piarista tanárságukat, munkájukat, szolgálatukat. A rend az elmúlt évtizedekben kereste azt a formát, amely által ki tudja fejezni keresztény nevelői hivatásuk egyházi jellegét. Kereste az alkalmas módot, hogy ezeknek a világiaknak a helyzete és a szerepe megfelelő elismerést kapjon az egyházban és a Kegyes Iskolákban.

6. EGYHÁZI SZOLGÁLATOK

Szent VI. Pál pápa az 1972-es *Ministeria quaedam* kezdetű motu propriójában eltörli a kisebb rendeket, és bevezeti a lektori és az akolitus szolgálatokat. A szolgálatok felvételét lehetővé teszi világi férfiak számára. A szolgálatok felvétele megfelelő ünnepélyes szertartásban avatással (nem szenteléssel) történik. Ferenc pápa 2021-ben a *Spiritus Domini*¹⁹ kezdetű motu proprióban a nők számára is lehetővé teszi a lektori és akolitusi szolgálatok felvételét. Néhány hónappal később, de szintén 2021-ben Ferenc pápa kiadott egy másik motu propriót *Antiquum ministerium* címmel. Ennek a 8. pontjában bevezeti a harmadik egyházi szolgálatot, a katekéta szolgálatot. A püspöki konferenciák feladatává teszi, hogy meghatározzák a szolgálatra bocsátás feltételeit, a képzés folyamatát és a szolgálat kereteit.

Míg a korábbi két szolgálat alapvetően a liturgiához és a szentségkiszolgáltatáshoz kötődik, az új szolgálat az evangelizáció újabb területeit nyitja meg a világiak által felvehető egyházi szolgálatok tekintetében. A fejlődés teljesen összhangban van a II. Vatikáni Zsinat *Sacrosanctum consilium* kezdetű konstitúciójának megállapításával: „Az Egyház tevékenysége nem merül ki teljesen a szent liturgiában” (SC 9). A világiak részvétele az evangelizációban mint az egyház alapműködésében természetes módon fakad keresztény voltukból. Ha úgy tetszik, joguk és kötelességük. Priszka példája mutatja, hogy már az egyház történelmének kezdetén világi nők is részt vállaltak az evangelizáció feladatában, és a szent asszonyok példája mutatja, hogy ez az idők folyamán sem tűnt

¹⁸ A következőkben a „Kegyes Iskolák” kifejezést használom a piarista rend intézményeire, iskoláira, óvodáira, kollégiumaira, egyházi közösségeire, küldetési területeire.

¹⁹ FERENC PÁPA: *Spiritus Domini*. Apostoli levél a lektori és akolitusi szolgálat nők előtti megnyitásáról (2021. január 10.), *Kanonjog* 23 (2021) 103–104.

el az egyházból. A katekéta egyházi szolgálat bevezetésével az intézményesülés újabb lépése történt meg.

Jelenleg tehát három hivatalos, világiak által felvehető egyházi szolgálat létezik. Természetesen az adott közösségben lehetnek alkalmi szolgálatok, megbízások. A plébános megbízhat valakit, hogy olvasson fel az adott misén. Lehetnek tartós szolgálatok is, amelyekkel az adott közösség megbízhat egy személyt: például a plébános felkér valakit kántornak, sekrestyésnek.

A XVI. püspöki szinódus megvizsgálta a lehetőségét új egyházi szolgálatok intézményesítésének. A fölmerült szolgálatok egyike volt a meghallgatás és kísérés szolgálata.²⁰ Ferenc pápa sokszor felhívta a figyelmet a meghallgatás fontosságára az egyház életében, prófétai jele lehetne ennek a szolgálatnak a bevezetése. Mások úgy vélték, hogy erre nincs szükség, hiszen a meghallgatás a keresztségből adódó kötelesség. A szinódus további megkülönböztetési folyamatot javasolt egy ilyen szolgálat bevezetése előtt. A meghallgatás és kísérés szolgálata elsősorban a periférián élők, az egyháztól eltávolodott igazságkeresők, az eltávolodás után visszatérők felé irányulhatna. Különösen fontos az Úrral való találkozásra vágyók meghallgatása és kísérése.²¹

7. PIARISTA EGYHÁZI KÖZÖSSÉGEK

A Kalazancius személyes karizmájából születő intézmény, a Kegyes Iskola, majd pedig a piarista rend karizmája az egyház által elismert intézményi karizma. A Kegyes Iskolák által megvalósuló küldetés résztvevői: a szerzetesek és a világiak sokféle feladatot és szolgálatot végeznek.²² Évtizedekkel ezelőtt a rend elkezdte annak a megkülönböztetését, hogy kialakíthatók-e tartós, intézményes szolgálatok, amelyekre a világiak meghívhatók és küldhetők.

Angel Ruiz Isla, a piarista rend generálisa 1983-ban írt levelében prófétai víziót fogalmazott meg a piarista egyházi közösségekről. Ebben a levelében kezd el kirajzolódni a piarista világi alakja. A piarista világi²³ a világban vilá-

²⁰ FERENC PÁPA – PÜSPÖKI SZINÓDUS XVI. RENDES KÖZGYŰLÉSE: *Egy szinodális egyházért: közösség, részvétel, küldetés*, i. m., 78. pont.

²¹ Uo. 78.

²² Vö. PEDRO AGUADO: „Vuestros nombres están escritos en el Libro de la Vida” – Sobre los ministerios en las Escuelas Pías (mayo de 2011), in *Cartas desde San Pantaleo*. Salutatio Patris Generalis 2009-2015, Colección Materiales 53., ICCE, Madrid – Roma, 2017.

²³ ANGEL RUIZ ISLA: *Piarista egyházi közösségek*, Piarista füzetek 20., PRMT, Budapest, 2016, 75–76.

giként él, és az a feladata, hogy tanúskodjon az Úrról a világban. Meghívást kapott arra, hogy részesüljön Kalazancius karizmájában, és azt teljes mélységében megélje világi életében. Szívén viseli a gyermekek és fiatalok, elsősorban a szegények nevelését, és ezt a rendi küldetés prófétai jellegének megfelelően teszi. Az evangélium hirdetésének nemcsak címzettje, hanem aktív cselekvője is. Tanúságtevő módon van jelen a világban, végzi munkáját, éli Krisztus-központú életét.

8. A PIARISTA KARIZMA MEGOSZTÁSA

A piarista rend generálisi kongregációja 1999-ben kiadta *A szerzetes és a világi piarista identitásának tisztázása*²⁴ című írást. A fejezetben ennek néhány gondolatát ismertetjük.

Kalazanci Szent József egyéni hivatástisztázása során egyre világosabban ismeri föl a személyes karizmáját, amely egy ponton mint alapítói karizma realizálódik. Lassanként a Szent Dorottya-templom melletti plébániai iskola átalakul az első Kegyes Iskolává, azaz ingyenes népiskolává a szegények számára. Az iskola körüli világiakból és klerikusokból álló közösség hosszas keresés után, egyházi jóváhagyással a Kegyes Iskolák Páli Kongregációjává alakul, majd az egyház és a keresztény világ számára a Szentlélek ajándékaként szerzetesrendé formálódik. A dokumentum megkülönbözteti az alapítói karizmát a lassan formálódó intézményi karizmától. Az évszázadok során nemcsak a Kegyes Iskolák Isten Anyjáról Nevezett Szegény Szabályozott Papjainak Rendje (a piarista rend), hanem más szerzetes közösségek is alakulnak, amelyek intézményi karizmája Kalazancius alapítói karizmájából bontakozik ki. A zsinat recepciója során egyre nagyobb figyelem fordult a Kegyes Iskolákban tanító vagy hozzájuk máshogyan kapcsolódó világiakra. Vannak olyan világiak, akik piarista küldetésben dolgoznak, piarista lelkiségű közösség tagjai, és saját életállapotuknak megfelelően élik a keresztségből és bértől fakadó megszenteltségüket.²⁵ A piarista szerzetes identitása papi (klerikusi) szerzeteshivatás, amely a szegény gyermekek szolgálatára irányul a Kegyes Iskolákban. A piarista világiak piarista identitása a piarista szerzetesek piarista identitásával analóg fogalom.²⁶ A

²⁴ PIARISTA REND GENERÁLISI KONGREGÁCIÓJA: *A szerzetes és a világi piarista identitásának tisztázása*, Piarista füzetek 13., PRMT, Budapest, 2012.

²⁵ Uo. 31.

²⁶ Vö. uo. 32.

piarista világiak a keresztségből és bérmlásból, valamint – ha életállapotuknak megfelel – a házasságból fakadó keresztény életmódjukkal hirdetik Isten országát a világban, és adják oda magukat a szegény gyermekek szolgálatának a Kegyes Iskolákban.

A piarista karizmában részesülő világiak különböző egyházi valóságokban élhetik meg piaristaságukat.²⁷ Az egyetemes rend beszél megosztott küldetésű csoportokról.²⁸ Ezeket a csoportokat a piarista küldetésben résztvevő világiak alkotják formális elköteleződés nélkül. Magyar kontextusban nagyjából ennek felelnek meg az ún. Kalazancius Körök. A Kalazancius Körök tagjai piarista küldetésben munkálkodnak, és általában két-három hetente találkoznak ebben a keresztény, piarista közösségben. A Piarista Testvériség²⁹ tagjai karizmatikusan kapcsolódnak a rendhez, elköteleződésüket ünnepélyes ígértétellel fejezik ki. Egyházi helyzetiük szerint krisztushívők magántársulását alkotják. Még szorosabb (jogi) elköteleződést vállalnak a laikus piaristák,³⁰ de Magyarországon nincs jelen a karizmában való részesedésnek ez a formája.

9. VILÁGI PIARISTA SZOLGÁLATOK

A piarista rend generálisi kongregációja 2004-ben adta ki a Piarista Világiakról szóló Direktóriumot.³¹ Ennek keretében elkezdte körülírni a piarista szolgálatokat, meghatározta az általános kereteket. A piarista szolgálatok egyaránt nyitottak szerzetesek és világiak számára. A szolgálat konkrét területhez kötődik, időszakos és megújítható.³² A szolgálattelvő hivatásként értelmezi ezt a szolgálatot, amelyet piarista lelkülettel az egyházban végez.³³ A szolgálatot az illető szabad elhatározásból vállalja, de a közösség bízza meg vele.³⁴ A szolgálatra való avatás ünnepélyes liturgia keretében történik.³⁵

²⁷ *Megosztott küldetés*, Füzet sorozat a kalazanciusi identitásról 03., PRMT, Budapest, 2022.

²⁸ Uo. 5.

²⁹ Uo. 5–7.

³⁰ Uo. 5–7.

³¹ DPV: *Directorio del Laicado en Las Escuelas Pías*, Ediciones ICCE, Madrid, 2004.

³² Uo. 73.

³³ Uo. 72.

³⁴ Uo. 73.

³⁵ Uo. 75.

Ezzel egyidőben a Kongregáció kiadott egy útmutatót a piarista világiak képzési tervéhez.³⁶ Ebben megnevezi azt a két szolgálatot, amelyet a piarista szerzetesek kezdeti képzése is tartalmaz, és amely nyitott a világiak számára is: a keresztény nevelés szolgálata, valamint a szegény gyermekek iránti különleges törődés szolgálata. Ezen felül felveti néhány világiak számára felvehető szolgálat bevezetésének lehetőségét és megnyitja a teret újabb szolgálatok bevezetésének.

A dokumentum felveti a pasztoráció szolgálatának létrehozását azok számára, akik hitre nevelő folyamatokat kísérnek és vezetnek. Hamarosan látjuk, hogy kicsit módosítva ez a szolgálat később bevezetésre került.

A dokumentum fölveti a családi nevelés szolgálatának lehetőségét, amely szolgálat a családegyházban (KEK 1655–1658) valósulna meg. A hangsúly később a családok neveléséről a kísérésre helyeződött, és a terület ezen a módon találta meg a helyét a szolgálatok között.

Végül 2012-ben adja ki a Generálisi Titkárság a *Részvétel a Kegyes Iskolákban* című dokumentumot, amelyben definiálja a világiak számára felvehető piarista szolgálatok kereteit, és létrehoz hármat.³⁷

A piarista szolgálatok néhány alapvető jellemzője: pótolhatatlanok a Kegyes Iskolák küldetése szempontjából, más típusú megbízások révén nehezen valósíthatók meg, sajátos felkészítést, képzést igényelnek és hosszabb időre szóló elköteleződést várnak el.³⁸ A dokumentum megismétli, hogy a közösség ünnepélyes liturgiájában történjék a megbízás átadása, a szolgálatra történő felavatás.

Alkalmas személyt kell a szolgálatra kiválasztani. Olyat, aki azonosul a piarista karizmával, már részt vesz a piarista küldetésben és beágyazott a piarista egyházi közösségbe, valamint elkötelezett a keresztény nevelés irányába, megfelelő lelki képességgel rendelkezik a spirituális élet megélésére és gondozására. Ezeket a szolgálatokat a megosztott küldetésű csoportok vagy a piarista testvériség tagjai vehetik föl. Valamely szolgálat felvétele a feltétele annak, hogy valaki laikus piarista legyen.³⁹ Az alkalmas személy egy megkülönböztetési folyamat során kéri a szolgálatra való felavatást. A kiválasztás után két-három

³⁶ Orientaciones para un plan de formación del laicado escolar de la Congregación General, in *Directorio del Laicado en Las Escuelas Pías*, i. m., 75–76.

³⁷ SECRETARIADO GENERAL DE INTEGRACIÓN CARISMÁTICA Y MISIÓN COMPARTIDA: *Participar en las Escuelas Pías*, ICCE, Madrid, 2012, 12–28. (A továbbiakban: PEP)

³⁸ Uo. 21.

³⁹ A laikus piarista jogi elköteleződést is vállal a rend felé. Adott szabályok szerinti vagyonszövetségbe lép a renddel, helyezhetővé válik stb. A Piarista Rend Magyar Tartományában nincsenek laikus piaristák.

éves felkészülési, képzési folyamat következik. A kezdeti képzést követően a szolgálattevő folyamatos képzésben vesz részt, amelynek keretében a szolgálatban kísérést kap.

A szolgálat végzésének helyszínét is föl kell készíteni a szolgálattevő érkezésére, befogadására, a vele való együttműködésre, a kísérésére. A szolgálattevő a szolgálatát mindig csapatban végzi. A csapat részéről is kísérésben és támogatásban részesül.

A szolgálatra a tartományfőnök avatja a személyt a rendtartomány, a testvériség és a piarista keresztény közösség nevében. Az avatásra általában a piarista egyházi közösség szentmiséjének keretében kerül sor meghatározott liturgia keretében. Az elköteleződés általában hét évre szól, utána megújítható.⁴⁰

10. VILÁGI PASZTORÁLIS SZOLGÁLAT

A *Részvétel a Kegyes Iskolákban* című dokumentum gondot fordít arra, hogy elhatárolja a pap és a világi pasztorális szolgálattevő helyzetét és feladatát. A felszentelt lelkipásztor (pap) arra kap küldetést az egyházban, hogy hivatalosan hirdesse Isten Igéjét, vezesse a liturgikus, különösen az eucharisztikus ünnepelést (szentmise), ösztönözze a szeretetközösséget. „E szolgálat Jézus Krisztus nevében vállalja az egység és vezetés szolgálatát, örköndve a közösség és annak minden tagja hivatáshoz és küldetéshez való hűsége fölött.”⁴¹

A világi pasztorális szolgálattevő – a dokumentum szerint – „részesedik a felszentelt szolgálat küldetésében, vele együtt gondoskodik a közösség lelkipásztori ellátásáról, valamint felelősséget visel annak összehívásáért, lelkesítéséért, szervezéséért és irányításáért.”⁴²

A Piarista Rend Magyar Tartománya nem ismeri ezt a szolgálatot. A következő években fontos lesz megtalálni a kapcsolatot a világi pasztorális piarista szolgálat és az egyház világi katekéta szolgálata között.

⁴⁰ PEP 27.

⁴¹ PEP 23.

⁴² PEP 23.

II. A KERESZTÉNY NEVELÉS SZOLGÁLATA

A *Részvétel a Kegyes Iskolákban* című dokumentum létrehozza a keresztény nevelés szolgálatát, amelynek célja, hogy megerősítse a Kegyes Iskolák nevelői küldetésének vagy közösségi életének egy-egy területét.⁴³ A keresztény nevelés szolgálatának szolgálattevője a piarista nevelést és a piarista közösséget erősíti és szolgálja az adott területen együttműködésben a piarista élet és küldetés más szereplőivel.⁴⁴

A dokumentum szerint a szolgálat lehet: a családok kísérése, gyermekek és fiatalok lelki kísérése, az iskolai és iskolán kívüli nevelési kezdeményezések összehangolása, bevezetés az imádságba, a vallásos tapasztalat gondozása, bizonyos vezetői felelősségek stb.

A meghallgatás és kísérés piarista szolgálatának bevezetését követően átgondolást igényel a keresztény nevelés szolgálatának tartalma. Megkülönböztetést igényel, hogy milyen kíséresi feladatok maradnak a keresztény nevelés szolgálatán belül, és milyen feladatok tartoznak a kifejezetten kísérésre alapított szolgálathoz.

A magyar tartomány gyakorlatában – a rendi előírásoknak megfelelően – a piarista szerzetesnövendékek is felveszik ezt a szolgálatot a studentátus első évében. A növendékek, mielőtt fölveszik⁴⁵ ezt a szolgálatot, reflektálnak keresztény nevelői identitásukra, amelyet megtapasztaltak különböző apostoli szolgálataik során. A Kalazancius Mozgalom vezetőiként nemcsak a rájuk bízott csoport keresztény nevelésére tekintenek rá, hanem a világi csoportvezető társukkal való együttműködésre is. A Kalazancius Mozgalom koordinátoraiként rátekinthetnek arra, hogy mennyire tudták kísérni a csoportvezetőket a feladatuk ellátásában. Nyári tábor szervezőiként, ministránsvezetőként szintén a keresztény nevelői identitásukra reflektálnak.

A piarista iskolákban jelenleg nagyon sok kolléga dolgozik, aki tanári, nevelői feladatát elkötelezetten, keresztény-piarista hivatásként műveli. A keresztény nevelés szolgálata felvételével élhető módon ki tudnák fejezni kapcsolódásukat a piarista karizmához, és megnyílna előttük a karizmában való

⁴³ PEP 24.

⁴⁴ PEP 24.

⁴⁵ PIARISTA REND GENERÁLISI KONGREGÁCIÓJA: *A piarista szerzetes képzése és tanulmányai*. A kezdeti képzés direktórium, Piarista Füzetek 23., PRMT, Budapest, 2016. (A továbbiakban: FEDE.)

elmélyülés útja. Jobban kifejeződhetne szerepük és méltóságuk az egyházban és a piarista világban.

Ha a világiak számára is megnyílik Magyarországon ennek a szolgálatnak a felvétele, akkor felmerülhet, hogy bizonyos vezetői, középvezetői feladatok ellátása a Kegyes Iskolákban ennek a szolgálatnak a szolgálattevői segítségével történjen megfelelő karizmatikus képzést követően, megfelelő kíséréssel.

12. A SZEGÉNYEK IRÁNTI FIGYELEM SZOLGÁLATA A TÁRSADALMI ÁTALAKULÁS ÉRDEKÉBEN

A *Részvétel a Kegyes Iskolákban* című dokumentum létrehozza a szegények iránti figyelem szolgálatát a társadalmi átalakulás érdekében.⁴⁶ Ez a hosszú nevű szolgálat magában foglal minden olyan tevékenységet, amelyet a Kegyes Iskolák alkalmasnak tartanak a piarista küldetés társadalomformáló dimenziójának előmozdítására.⁴⁷ Magyar kontextusban a szolgálat hangsúlya a szegény gyermekekkel való törődésen van, de természetesen figyelembe veszi a tevékenység társadalmi hatásait is.

A dokumentum által felsorolt területek: a társadalom átalakítására nevelés, a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek segítése, tanulmányi támogatás, értékekre nevelés, érzékenyítés, a kirekesztés elleni küzdelem, utcagyermek otthornainak működtetése, önkéntes szolgálat, közreműködés a rend szociális munkáit fenntartó struktúrákban, társadalmi hálózatok animálása, szolidaritáson alapuló gazdaság, nemzetközi együttműködés, bevándorlók támogatása stb.⁴⁸

A magyar növendékek a következő tevékenységeket végezték a szolgálat felvétele előtt: a piarista szakiskolában a Kalazancius Mozgalom vezetése, részvétel önkéntes táborban, mélyszegénységben élő gyermekek számára fenntartott tanodában önkéntes munka stb. A növendékek számára ajánlott fél-egy éves missziós tapasztalat harmadik világbeli piarista közegben. A szolgálat felvéte-

⁴⁶ A szolgálat neve ingadozik a rendi szakirodalomban. A FEDE 57. és 86. pontja *a szegény gyermekekkel való törődés* szolgálatáról (ministerio del servicio a los niños pobres) beszél. A PEP 22. pontjában a szolgálat elnevezése: „ministerio de atención a los pobres para la transformación social”. A fejezetben ez utóbbi elnevezés magyar fordítását használom, kivéve az utolsó bekezdésben, ahol a FEDE elnevezését, a jelenleg hivatalos magyar elnevezést használom. (*A szerző*)

⁴⁷ PEP 25.

⁴⁸ PEP 25.

lének ideje korábban a studentátus első szakaszának (kb. három év) a végén volt.⁴⁹

A magyar piarista iskolákban, intézményekben dolgozó segítő szakemberek (gyermekvédelmi szakember, fejlesztőtanár, gyógypedagógus stb.), felzárkóztatást vállaló önkéntesek, tanárok, nevelők közül sokan nem csupán elkötelezetten művelik a szakmájukat, hanem azt keresztény, piarista hivatásból végzik. Fontos lenne számukra megfelelő módon kialakítani a szegény gyermekekkel való törődés piarista szolgálatát.

13. A MEGHALLGATÁS ÉS KÍSÉRÉS SZOLGÁLATA

Ferenc pápa *Christus vivit* kezdetű szinódus utáni apostoli buzdítása szerint „a meghallgatás karizmája, melyet a Szentlélek ébreszt a közösségekben, intézményes elismerést is kaphatna az egyházi szolgálat érdekében”.⁵⁰ Ezek az inspiráló szavak egy megkülönböztetési folyamat után arra vezettek, hogy 2023-ban a piarista rend generálisi kongregációja létrehozta a meghallgatás és kísérés piarista szolgálatát.⁵¹ Az ezt rögzítő dokumentum rövid elemzést ad arról, hogy ez a szolgálat valóban a kalazanciusi karizma része, és mindig is jelen volt a Kegyes Iskolákban. Másrészt a rend tapasztalja, hogy iskoláiban és közösségeiben milyen komoly szükség és igény van a meghallgatásra és kísérésre. A dokumentum körülírja a szolgálat végzéséhez szükséges kompetenciákat, meghatározza a kiválasztás feltételeit, vázolja a szolgálattevő kezdeti képzésének alapvető kereteit és meghatározza az avatás liturgiáját. A meghallgatás és kísérés fajtái: lelki kísérés, hivatással kapcsolatos kísérés, személyes kísérés (lelkigondozás), szakmai kísérés stb.

A meghallgatás és kísérés piarista szolgálata esetében is fontos szempont, hogy egyházi szolgálatról van szó, tehát a szolgálat több, mint egy elkötelezett szakember emberi síkon mozgó tevékenysége. A szolgálattevő Jézus Krisztus meghallgató és kíséző tevékenységét folytatja a mai világban.

⁴⁹ FEDE 86.

⁵⁰ FERENC PÁPA: *Christus vivit. Krisztus él kezdetű apostoli buzdítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2023, 244.

⁵¹ PIARISTA REND GENERÁLISI KONGREGÁCIÓJA: *A meghallgatás és kísérés szolgálata. Új szolgálat a Kegyes Iskolákban*, PRMT, Budapest, 2024.

14. ZÁRSZÓ

A II. Vatikáni Zsinat nyomán az egyházban komoly reflexió történt a világiak szerepével és feladataival kapcsolatban. A világiak életükkel, kapcsolataikkal, tevékenységeikkel, világban való létükkel pótolhatatlan módon vesznek részt az egyház megszentelő, evangelizáció küldetésében. A Szentlélek bőkezűen adja ajándékait (karizmáit) az egyháznak. Az egyház felismerheti, hogy bizonyos típusú karizmák intézményesített szolgálatot igényelnek. Az intézményesített szolgálatokat az egyház hozza létre. Kiválasztja a szolgálatra a Szentlélek által meghívott szolgálattelveket, majd felavatja és megbízza őket a megfelelő szolgálatokkal.

A jelenleg intézményesített egyházi szolgálatok analógiájára a Kegyes Iskolákban a piarista rend intézményesített bizonyos piarista szolgálatokat. A piarista karizmában – amely a Szentlélek ajándéka az egyház számára – nemcsak a piarista szerzetesek, hanem bizonyos világiak is részesednek. Az elmúlt évek, évtizedek megkülönböztetési folyamata során kikristályosodott néhány olyan szolgálat, amely rendelkezik az intézményesítéshez szükséges kritériumokkal: történelmi előképekkel rendelkezik; a karizmát érintő valós igényekre válaszol, azaz „pótolhatatlan szolgálat”; konkrét tevékenységben valósul meg; hosszabb időre szóló, tartós megbízást igényel. A szolgálattelvő tanúságtevő módon van jelen a világban, Krisztus-központú életet él, a szolgálatát hivatásként értelmezi, amelyet piarista lelkülettel az egyházban végez. A világi szolgálattelvő a piarista közösséggel végzett hivatástisztázó folyamat során felismeri, hogy hivatása – piarista hivatás, amelyet a rend által följánlott valamely szolgálat felvételén keresztül, intézményes formában kíván megélni. A piarista közösség a szolgálattelvő hivatását piarista hivatásként ismeri el, és a szolgálat felvételéhez kezdeti képzést, gyakorlásához folyamatos képzést és kísérést biztosít. A szolgálat kiszolgáltatása a piarista közösség előtt, liturgia keretében történik. Ez az áldás megújítja és újradefiniálja a személy részvételét az egyház – és azon belül a Kegyes Iskolák – életében és küldetésében.

Talán hamarosan eljön az az idő, amikor a magyarországi világiak számára is megnyílik bizonyos piarista szolgálatok felvételének lehetősége. Akkor a piarista világ elkötelezett világi munkatársai ünnepélyesen kifejezhetik, megerősíthetik és elmélyíthetik piarista hivatásukat, és szolgálhatják a társadalmat és az egyházat a gyermekek és fiatalok, különösen a szegények keresztény nevelőjeként, a társadalom megreformálását szem előtt tartva, a meghallgatás művészetét gyakorolva, a nevelés révén evangelizálva Isten dicsőségére és felebarátaink javára.

BIBLIOGRÁFIA

- II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Christifideles laici apostoli buzdítás a világi hívőknek az Egyházban és a világban betöltött hivatásáról és küldetéséről*, in II. JÁNOS PÁL PÁPA *megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 641. sk.
- VI. PÁL PÁPA: *Evangelii nuntiandi. Az evangélium hirdetése kezdetű apostoli buzdítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2012.
- AGUADO, PEDRO: *Cartas desde San Pantaleo*. Salutatio Patris Generalis 2009–2015, Colección Materiales 53., ICCE, Madrid – Roma, 2017.
- DIÓS ISTVÁN (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Kézikönyvek 2., Szent István Társulat, Budapest, 2000.
- Directorio del Laicado en Las Escuelas Pías. (Directorio del laicado y Orientaciones para la formación)*, Cuadernos 27, Ediciones ICCE, Madrid, 2004.
- FERENC PÁPA: *Christus vivit. Krisztus él kezdetű apostoli buzdítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2023.
- FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium. Az evangélium öröme kezdetű apostoli buzdítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2014.
- FERENC PÁPA – PÜSPÖKI SZINÓDUS XVI. RENDES KÖZGYŰLÉSE: *Egy szinodális egyházért: közösség, részvétel, küldetés. Záródokumentum*, Szent István Társulat, Budapest, 2025.
- GINER GUERRI, SEVERINO: *Kalazanci Szent József*, Agapé, Szeged, 2000.
- A Katolikus Egyház Katekizmusa*, Szent István Kézikönyvek 6., Szent István Társulat, Budapest, 2009.
- Megosztott küldetés. Füzet sorozat a kalazanciusi identitásról* 3., PRMT, Budapest, 2022.
- Ó- és Újszövetségi Szentírás a *neovulgáta* alapján, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2007.
- PIARISTA REND GENERÁLISI KONGREGÁCIÓJA: *A piarista szerzetes képzése és tanulmányai. A kezdeti képzés direktóriuma (FEDE)*, Piarista Füzetek 23., PRMT, Budapest, 2016.
- PIARISTA REND GENERÁLISI KONGREGÁCIÓJA: *A szerzetes és a világi piarista identitásának tisztázása*, Piarista füzetek 13., PRMT, Budapest, 2012.
- PIARISTA REND GENERÁLISI KONGREGÁCIÓJA: *A meghallgatás és kísérés szolgálata. Új szolgálat a Kegyes Iskolákban*, PRMT, Budapest, 2024.

RUIZ ISLA, ANGEL: *Piarista egyházi közösségek*, Piarista füzetek 20., PRMT, Budapest, 2016.

SECRETARIADO GENERAL DE INTEGRACIÓN CARISMÁTICA Y MISIÓN COMPARTIDA: *Participar en las Escuelas Pías*, ICCE, Madrid, 2012.

VÁRNAI JAKAB: Laikusi szolgálatok az egyházban, *Vigilia* (2003/2) 102–105.